

REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE EVALUARE ÎN BĂNCILE COMERCIALE

*Natalia Băncilă, prof. univ., dr. hab., Catedra „Finanțe și Asigurări”, ASEM
Victoria Ganea, dr., conf.univ., CNAA
Aureliu Mărgineanu, dr., conf. univ., Catedra „Finanțe și Asigurări”, ASEM*

Abstract. În condițiile economice actuale, activitatea de evaluare reprezintă una dintre cele mai importante operații privind capitalul, comensurându-l în procesul de tranzacționare de la un proprietar la altul. Din acest punct de vedere, este necesară dezvoltarea pieței serviciilor de evaluare atât în scopul tranzacționării întreprinderilor, cât și a bunurilor imobiliare. Evaluarea întreprinderii constituie o problemă financiară dintre cele mai complexe, reprezentând un domeniu de sinteză, în care trebuie să se recurgă simultan la diverse metode de selectare a investițiilor, de previziune financiară și de adoptare a deciziilor financiare. Soluționarea acestei probleme depinde, în mare măsură, de resursele financiare proprii de care dispune întreprinderea la un moment dat de timp, dar și de posibilitatea acesteia de a atrage resurse suplimentare de capital financiar. Principalii furnizori de capital financiar pentru întreprinderile autohtone sunt băncile comerciale, care oferă capitaluri în schimbul unor garanții asiguratorii, cărora le trebuie stabilită valoarea prin inițierea proceselor de evaluare.

Cuvinte-cheie. Valoare, evaluare, standarde, politica de creditare, metode de evaluare, mecanism de creditare, capital evaluator, unitatea economică, piața serviciilor de evaluare, proces de evaluare, activitate de evaluare.

Introducere

Dezvoltarea pieței serviciilor de evaluare, pe plan național, necesită cercetarea minuțioasă a activității de evaluare, inclusiv a proceselor de evaluare inițiate de băncile comerciale din Republica Moldova, deoarece acestea sunt nemijlocit legate de procesele de creditare a populației, dar și a agenților economici, problemele privind politica și mecanismul de creditare a agenților economici și interconexiunea acestora cu procesul de evaluare; metodele și tehnicile de evaluare a unităților economice utilizate în băncile comerciale.

În scopul soluționării problemelor menționate, o importanță majoră prezintă cercetarea și dezvoltarea metodologiei evaluării unităților economice în cadrul băncilor comerciale în vederea creditării și formularea propunerilor privind perfecționarea procesului de evaluare a unităților economice în calitate de complexuri patrimoniale sau activelor acestora oferite ca garanții pentru creditele bancare. În contextul schimbărilor economice din țara noastră, legate de economia de piață, evaluarea devine un concept actual, care se corelează cu cererea de pe piața serviciilor de evaluare, principalii participanți ai căreia sunt statul, întreprinzătorii, băncile comerciale, care acordă împrumuturi în schimbul unor garanții asiguratorii.

De aici, apare necesitatea stabilirii valorii juste a patrimoniului, care se oferă în gaj băncilor, evaluatorii confruntându-se cu un spectru larg de probleme legate de corectitudinea estimării valorii gajului și alegerea metodelor și tehnicilor de evaluare adecvate, care impun reconsiderarea conceptului și noțiunii evaluării ținând cont de condițiile economice ale Republicii Moldova, perfecționarea cadrului evaluării și a procesului propriu-zis de evaluare. Amplitudinea soluționării problemelor menționate depinde de nivelul dezvoltării aspectelor legale, profesionale și metodologice; de scopul și sarcinile participanților la procesul de evaluare, printre care instituțiile financiare, inclusiv băncile financiare.

Conținut de bază

Interesul sporit al finanțatorilor pentru evaluare este condiționat de stabilirea valorii juste a garanțiilor constituite la credite în vederea finanțării, pentru evitarea subevaluării sau a supraevaluării gajului, pentru diminuarea riscului creditar și a creditelor problematice, ceea ce necesită revederea permanentă a strategiilor bancare privind creditarea agenților economici și gestiunea riscurilor bancare.

Este recunoscut faptul că decizia acordării creditului trebuie să fie luată în funcție de posibilitatea de a-l rambursa. Având în vedere acestea, Banca Națională a Moldovei a înaintat băncilor comerciale cerințe generale privind posibilitățile de acordare a creditelor și asigurarea acestora. Totodată, menționăm că reglementările interne de creditare ale băncilor comerciale din Republica Moldova prevăd astfel de compartimente, ca: Sursa Primară de Achitare a creditului și a dobânzilor aferente din lichiditățile generate de activitatea economică și sursa secundară de achitare din valorificarea garanțiilor drept surse secundare de achitare, acceptate de bancă prin aprobarea Comitetului de credite pot fi considerate:

- asigurările sub formă de contracte de cesiune a fluxurilor de mijloace bănești, garanțiile și cauțiunile persoanelor terțe, în cazul în care acestea constituie unicele surse de achitare;
- polițele de asigurare ale companiilor de asigurări;

- garanțiile bancare;
- alte tipuri de asigurări, care nu se încadrează în condițiile de mai sus.

Nu pot fi acceptate în gaj, fără aprobarea Comitetului de credite, următoarele surse secundare de achitare:

- unitățile de transport de orice tip;
- recolta anului viitor;
- datoriile debitoare ale agentului economic;
- apartamentele persoanelor fizice, la privatizarea cărora au participat copii minori sau invalizi;
- bunurile materiale care nici în momentul acordării creditului, nici în viitor nu pot fi vândute din cauza lipsei de cerere pe piață, indiferent de gradul de reducere a prețului de către vânzător;
- bunurile materiale, al căror termen de păstrare expiră foarte repede sau care necesită condiții specifice de păstrare;
- bunurile care nu pot fi urmărite prin executare silită, în conformitate cu Anexa 1 la Codul de procedură civilă al Republicii Moldova;
- bunurile imobiliare cu destinație de producție, social-culturală și locativă, amplasate în localități cu un număr de locuitori mai mic de 3000;
- bunurile materiale personale utilizate sau exploatate în uzul casnic (mobilă, aparataj, tele, audio și video, alte obiecte de uz casnic);
- alte valori care nu erau permise anterior.

Referindu-ne la sectorul agrar al Republicii Moldova, vom menționa că, în calitate de garanții ale rambursării creditelor și dobânzilor, pot servi: producția finită, producția din recolta anului curent, garanția Guvernului Republicii Moldova privind completarea rezervelor de produse alimentare subvenționate de stat, produsele finite (conserve, vin, zahăr ș.a.), în cazul asigurării acestora cu contracte de realizare, utilaje, cu condiția includerii, în contractul de credit, a cesiunii mijloacelor bănești obținute în urma realizării producției fabricate la aceste utilaje, asigurarea bunurilor depuse în gaj. Determinarea surselor secundare de achitare impune un set de condiții obligatorii, printre care:

- verificarea documentară a dreptului juridic al debitorului gajist asupra valorilor propuse în gaj;
- analiza documentației tehnice sau certificatelor de calitate a valorilor propuse în gaj;
- prețul de gaj al valorilor propuse ca sursă secundară de achitare, să acopere suma creditului și dobânzii oferite, calculate pentru o perioadă de timp de cel puțin 6 luni;
- prețul de gaj să fie stabilit cu un coeficient mai mic de 0,7 din prețul de piață al bunurilor propuse în gaj;
- prețul de piață al valorilor propuse în gaj să fie determinat în baza analizei cererii pe piața valorilor analogice luând în considerare următoarele criterii:
  - prețul de piață al oricărui bun material este prețul la care există cumpărători (sau cel puțin cumpărători potențiali);
  - prețul de piață, nu întotdeauna, este prețul la care proprietarul dorește vânzarea lui pe piață;
  - prețul de piață, nu întotdeauna, este prețul la care a fost procurat bunul material respectiv (se referă, în special, la bunurile mobiliare, mijloacele de transport, bunurile materiale, care pot fi vândute doar „en detail” și depind de preferințele personale ale cumpărătorilor);
  - prețul de piață, nu întotdeauna, reprezintă valoarea „în sine” a bunului material (se referă, în special, la costurile suportate de proprietari la construirea caselor, efectuarea reparațiilor etc.);
  - prețul de piață al imobilelor poate fi mai mare sau mai mic în cazul în care lotul de pământ, pe care este situat imobilul, aparține sau nu debitorului gajist;
- verificarea căilor pe care valorile materiale au ajuns în posesia juridică a debitorului gajist;
- obținerea dovezilor achitării accizelor, taxelor vamale, TVA la import – în cazul gajării unor valori materiale procurate prin import;
- claritatea exactă în vederea cantității, tipului, calității și denumirii valorilor gajate;
- claritatea exactă a locului aflării fizice a obiectului gajului în momentul depunerii cererii de obținere a creditului și după aceasta (după gajarea lui);
- păstrarea gajului în locul și modul, în care este posibilă efectuarea inspectării fizice și documentare.

Cele expuse anterior denotă faptul că, de cele mai multe ori, în calitate de sursă secundară de achitare a creditelor, se acceptă doar gajul (amanetul) bunurilor materiale și depozitele bănești ale persoanelor fizice și juridice depuse la băncile comerciale.

Cercetările efectuate privind activitatea de creditare și evaluare a băncilor comerciale ne permit să relatăm că, dintre bunurile solicitate de acestea, care pot servi drept obiect al gajului, fac parte: proprietățile din posesia statului (construcții nefinalizate); obiectele specializate ale bunurilor mobiliare și imobiliare și drepturile asupra lor; întreprinderile industriale mari, care se ocupă de achiziționarea, prelucrarea și realizarea producției agricole (fabrici de zahăr, uzine de fabricare a conservelor, mijloace fixe, întreprinderi – drept complexe patrimoniale); proprietățile speciale (utilaj excepțional, unități ale tuturor tipurilor de transport); activele nemateriale (drepturi de proprietate, proprietate intelectuală, drepturi de autor, mărci comerciale, patente etc.); afacerea; valorile mobiliare; obiectele, care se vând la licitație; alte obiecte.

Indiferent de garanția oferită de client, banca ia în considerare valoarea care i se poate atribui în mod realist, înainte de stabilirea prețului tranzacției. Nivelul optimal al valorii unei garanții este cazul, în care o bancă solicită clienților garanții de valori mult mai mari decât împrumutul acordat. Prin solicitarea unei garanții de o valoare considerabil mai mare, decât împrumutul, o bancă își reduce capacitatea de a împrumuta. Garanțiile solicitate fiind prea mari, clienții bancari vor renunța să mai solicite credite la banca respectivă, ceea ce va diminua profitul băncii, astfel, garanția devenind un factor important de diminuare a riscului.

Din aceste considerente, problema evaluării garanțiilor trebuie permanent corelată cu „prețul” și „piața”, ceea ce este foarte dificil de realizat în condițiile economice ale Republicii Moldova. Una din modalitățile soluționării acestei probleme constă în elaborarea Standardului Național de Evaluare a unităților economice (întreprinderilor) în calitate de complexe patrimoniale (sau activelor acestora) în scopuri bancare, care să reglementeze procesul de evaluare a garanțiilor constituite la creditele bancare, luând în considerare experiența internațională (Standardele Europene și Internaționale privind „Evaluarea pentru garantarea împrumutului”), ținând cont de condițiile evaluării. O altă modalitate este aplicarea Standardelor Internaționale menționate luând în considerare condițiile economice și particularitățile evaluărilor în Republica Moldova.

În consecință, băncile trebuie să monitorizeze permanent bunurile luate drept garanție și să cunoască eventualele ipotece asupra bunului respectiv și modificările care au survenit. În cazul mai multor ipotece, valoarea bunului trebuie să fie suficient de mare, ca să acopere toate datoriile garantate cu unul și același bun ipotecat. În acest caz, este important ca banca să cunoască valoarea atribuită garanției cu certitudine. Pe lângă aceasta, este necesar ca valoarea garanției să fie constantă în timp și să nu scadă sub suma împrumutată (pe toată durata rambursării). Apar, însă, și situații, când clientul nu poate achita datoriile. În acest context, banca, prin executarea garanției, poate să-și recupereze banii oferiți ca împrumut.

Aceste situații sunt prevăzute în Regulamentul cu privire la creditare sau în Manualul de creditare, care se elaborează individual de fiecare bancă în baza cerințelor BNM. Derularea proceselor de evaluare a unităților economice, în băncile comerciale din Republica Moldova, ne-a determinat să observăm că proporțiile acestora devin tot mai mari, nivelul de dezvoltare fiind diferit de la o bancă la alta, mai ales în ceea ce privește reglementarea și desfășurarea lor. Vom menționa, însă, și faptul că reglementările interne se axează pe actele normative ale Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova, privind activitatea de evaluare, printre care: Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea de evaluare, nr.989-XV din 18.04.2002, Indicațiile metodice privind determinarea valorii estimative a complexului patrimonial al întreprinderii și stabilirea prețului de vânzare al patrimoniului, adoptate prin Hotărârea Guvernului nr.1056 din 12.1.1997 etc. Conform documentelor menționate, procesul de evaluare reprezintă o consecutivitate de proceduri, care sunt utilizate de către evaluator pentru a estima valoarea bunului imobil.

În activitatea bancară, procesul de evaluare poate fi privit ca o succesiune de proceduri, pe care o va urma „ofițerul de credit”, Secția de Evaluare a garanțiilor (gajului) sau un evaluator independent pentru a oferi răspunsurile necesare atât clienților bancari, cât și băncii privind evaluarea garanției cu care se va acoperi creditul bancar și dobânda aferentă acestuia.

Procesul de evaluare începe din momentul în care evaluatorii își asumă responsabilitatea de a aprecia valoarea unui bun și se încheie atunci când concluziile sunt raportate solicitantului serviciilor de evaluare. Procesul de evaluare se desfășoară în anumite etape, care depind de natura cazului de evaluare și de informațiile disponibile. În opinia noastră, modelul procesului de evaluare, reflectat în tabelul 1, poate fi utilizat în orice caz de evaluare, inclusiv în scopul creditării bancare pentru a întreprinde cercetări și analize de piață, pentru a aplica tehnicile de evaluare și a face sinteza rezultatelor activității de evaluare pentru o anumită valoare estimată.

Etapele procesului de evaluare

Denumirea etapei	Activitățile etapei
I. Definirea misiunii de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> identificarea clientului / utilizatorului rezultatelor evaluării; scopul evaluării (inclusiv definiția valorii); determinarea scopului utilizării rezultatelor evaluării; data la care se va determina valoarea; identificarea caracteristicilor întreprinderii (amplasarea și drepturile de proprietate); alte condiții
II. Colectarea și analiza datelor necesare pentru evaluare	<ul style="list-style-type: none"> colectarea datelor generale privind amplasarea geografică; date privind obiectul evaluării (caracteristici specifice ale obiectului evaluat și îmbunătățirile lui); date privind obiectele comparabile (vânzări, nivelul rentei, oferte, costuri, venituri și cheltuieli, rata capitalizării etc.); determinarea variantei celei mai bune utilizări (terenul este vacant, îmbunătățirile sunt în stare ideală, întreprinderea este dezvoltată)
III. Aplicarea metodelor de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> abordarea bazată pe costuri; abordarea bazată pe vânzările comparabile; abordarea bazată pe venituri
IV. Reconcilierea valorilor și opinia asupra valorii finale	<ul style="list-style-type: none"> verificarea datelor inițiale; verificarea calculelor, ipotezelor și concluziilor; crearea opiniei finale asupra valorii.
V. Elaborarea raportului de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> justificarea estimării valorii obiectului evaluării.
VI. Perfectarea raportului de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> verificări asupra valorilor estimate

Sursa: elaborat de autori în baza informației băncilor comerciale din RM.

Controlul asupra activității de evaluare este efectuat de autoritățile abilitate în domeniul evaluării, în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova. Activitatea de evaluare se efectuează în temeiul contractului de prestare a serviciilor de evaluare, încheiat între organizația de evaluare (banca) și beneficiar. Beneficiarii pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice, indiferent de forma juridică de organizare, inclusiv autoritățile administrației publice centrale și locale. În contractul de prestare a serviciilor de evaluare, se prevede evaluarea unor obiecte și prestarea serviciilor de evaluare pe parcursul unei perioade de timp indicate în cererea beneficiarului. În cazurile prevăzute de legislație, valoarea obiectului evaluării poate fi determinată de către bancă în temeiul unei hotărâri a instanței de judecată sau a altei autorități abilitate să decidă asupra evaluării.

Având în vedere că, în practică, există o multitudine de metode de evaluare și moduri de alegere a unor metode, este necesar ca evaluatorul să cunoască ce posibilități de alegere are și care sunt factorii determinanți în stabilirea metodei ce se potrivește mai bine cazului de evaluare. Se consideră că numeroasele metode destinate determinării valorii globale (VG) a unui obiect nu diferă decât prin importanța care este dată unui număr de trei mărimi fundamentale, și anume:

- Valoarea activelor sau patrimoniului (P);
- Valoarea de randament sau rentabilitate (financiară sau economică) (R);
- Valoarea vânzărilor (VV).

Aceste trei valori fundamentale sunt unite prin relația:

$$VG = xP + yR + zVV, \text{ în care:}$$

$x + y + z = 1$, coeficienții x, y, z luând valori între 0 și 1;

În funcție de ponderea celor trei coeficienți, se poate face alegerea metodei de evaluare. Nu există însă o metodă de evaluare unică menită să satisfacă toate cerințele pieței, deoarece utilizarea mai multor metode permite estimarea mai obiectivă a valorii, indiferent dacă raportul de evaluare este destinat evaluatorului sau garantului.

Activitatea de evaluare în cadrul băncilor comerciale poate fi desfășurată în colaborare cu experții independenți în evaluarea întreprinderilor, bunurilor imobile și mobile, propuse în gaj de către diferite categorii de clienți, inclusiv de agenții economici.

Bunurile (averea) propuse în gaj de „persoane fizice”, întreprinderi mici, conform criteriului menționat, se evaluează în limita împuternicirilor companiilor de evaluare, iar dacă evaluarea depășește această limită, evaluarea va fi efectuată de către expertul evaluator al băncii. Referitor la „întreprinderile medii”, evaluarea bunurilor (averii) propuse în gaj se efectuează numai de către companiile (organizațiile) de evaluare. Evaluarea imobilului e posibilă doar cu condiția prezentării de către solicitant a Extrasului din Registrul bunurilor imobile și Certificatului privind valoarea bunurilor imobile, totodată, și a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren sau actului eliberat de Primărie, de genul: contract de arendă sau acord scris cu privire la transmiterea în ipotecă a dreptului de arendă sau folosință a terenului.

Referindu-ne la Raportul de evaluare privind activele curente, mijloace fixe, mijloacele de transport, vom menționa că acesta se elaborează de către Secția de Evaluare a gajului din cadrul băncii respective. Aici, se iau în considerare următoarele aspecte ale evaluării gajului:

- Bunurile circulante se evaluează cu condiția prezentării documentelor ce confirmă:
  - achitarea totală față de furnizori a mărfii propuse în gaj;
  - acordul tuturor proprietarilor de a remite bunurile în gaj;
  - documentele ce confirmă dreptul de proprietate al solicitantului asupra bunurilor propuse în gaj;
  - Acordul Departamentului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat, în cazul când statul deține o cotă în fondul statutar al întreprinderii;
  - certificatele de depozitare, în cazul bunurilor circulante depozitate;
  - lista bunurilor propuse în gaj cu indicarea unității de măsură, cantității și prețului unei unități conform valorii contabile.
- Evaluarea producției agricole (recolta anului curent sau viitor) poate fi făcută numai cu condiția prezentării, de către solicitant, a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren agricol, pe care crește sau va crește producția agricolă gajată, cu indicarea suprafeței terenului și numărului lor de înregistrare la Agenția de Stat Relații Funciare și Cadastru.
- În cazul apariției unor neclarități privind colectarea actelor necesare, filiala băncii poate apela la organele cadastrale regionale.
- Mijloacele de transport (autovehicule, tractoare, combine), care vor fi supuse evaluării, trebuie să fie înregistrate la Departamentul Evidență și Documentare a Populației Republicii Moldova sau Inspectoratul de Stat pentru Supraveghere Tehnică.
- În cazul existenței înregistrărilor care conțin denumirea posesorului, numărul motorului, șasiului și caroseriei, informația se transmite Secției de Evaluare a gajului pentru verificarea corespunderii cu Registrul gajului bunurilor mobile al Ministerului Justiției al Republicii Moldova.
- Pentru stabilirea prețului orientativ al terenurilor agricole propuse în gaj, filialele urmează să utilizeze informația privind tranzacțiile de vânzare-cumpărare efectuate în zone concrete, care au fost transmise filialelor drept călăuză.

Raportul de evaluare se elaborează în scris, la dată concretă, este semnat de către evaluator și vizat de către șeful Secției de Evaluare a gajului (șeful Secției de creditare – pentru filiale). Responsabil de datele incluse în Raport este executorul-evaluator (ofițerul de credit). În Raport, urmează să fie indicat scopul evaluării (gajarea), denumirea (numele) solicitantului de credit și proprietarului obiectului evaluat, suma creditului solicitat, termenul de acordare a creditului, descrierea detaliată a obiectului gajat și amplasarea lui, metodele de calcul și opinia evaluatorului cu privire la prețul de evaluare a obiectului.

Concluzii

În practica economică, evaluarea este privită ca o activitate de estimare a valorii bunurilor economice, drepturilor de proprietate asupra lor, tehnologiilor și avantajelor referitoare la patrimoniul deținut de unitățile economice și a rentabilității viitoare generate de acestea. Necesitatea corectitudinii estimării valorii economice a bunurilor supuse evaluării impune cunoașterea teoriilor legate de valoare și evaluare, deschizând noi orizonturi în dezvoltarea concepțiilor științifice și fundamentarea deciziilor de finanțare a agenților economici prin prisma pieței serviciilor de evaluare.

În vederea îmbunătățirii activității de evaluare, în RM, este necesară definitivarea cadrului metodologic al evaluării bunurilor imobile, terenurilor utilajelor, întreprinderilor în calitate de complexuri

patrimoniale, activelor nemateriale, obiectelor de proprietate intelectuală și conformarea acestuia cerințelor internaționale cu luarea în considerare a condițiilor dezvoltării economice a țării.

Totodată, este necesară revederea condițiilor utilizării fiecărei metode înscrise în abordările evaluării, inclusiv determinarea corectă a avantajelor și limitelor aplicării metodelor în funcție de scopul și beneficiarii evaluării, inclusiv perfecționarea metodologiei (Manualelor de creditare) privind creditarea, care trebuie diversificată pe grupe de clienți, ținând cont de ramura activității acestora.

Bibliografie:

1. Manualele de creditare a băncilor comerciale din RM.
2. Legea cu privire la gaj, nr.449 din 30.07.2001. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. -nr.102 din 02.10.2001.
3. Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995, // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - nr.1 din 01.1995.
4. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea de evaluare, nr.989-XV din 18.04.2002 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - nr.102 din 16.07.2002.
5. Hotărârea Guvernului, nr.293 din 30 aprilie 1992 // Indicații metodice pentru evaluarea patrimoniului întreprinderilor și organizațiilor din Republica Moldova // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - nr.4/107 din 30.04.1992.
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1056 din 12.11.1997 // „Indicații metodice privind determinarea valorii estimative a complexului patrimonial al întreprinderii și stabilirea prețului de vânzare a patrimoniului”. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - nr.2-4/2 din 15.01.1998.
7. Regulamentul cu privire la evaluarea bunurilor imobile. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - nr.167-169 din 10.08.2003.